

Pfv.IV.20.491/2014/15.szám

A Kúria a személyesen eljáró felperesnek a dr. Csűri Kálmán ügyész által képviselt alperes ellen személyes adat törlése iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 36.P.25.996/2011. számon megindult és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.116/2013/7. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 43. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, tárgyaláson meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás értelmében a .. nyomozás folyt adócsalás büntettének elkövetése gyanúja miatt ismeretlen személyekkel szemben, amelynek keretében 2007. július 30-án titkos nyomozást rendeltek el. Ennek során lehallgatták a felperes telefonbeszélgetéseit. Ennek keretében 2008. február 21-én 20 óra 13 perc 51 másodperckor kezdődő telefonbeszélgetést is rögzítettek, amelynek során arról beszéltek, hogy milyen ellenőrzés mellett lehet Dániából Svédország felé komppal utazni. 2008. március 17-én a .. ügyindító összefoglaló jelentést állított össze, amelyben rögzítették, hogy a felperes alaposan gyanúsítható közokirat-hamisítás, adócsalás és pénzmosás büntettének elkövetésével. A jelentésben az szerepelt, hogy a felperes tisztában van az általa elkövetett bűncselekmények mivoltával, ezért egy módszert próbál kitalálni, amelynek segítségével halottá nyilváníttathatná magát. Utalt arra is a jelentés, hogy a felperes

bejelentett lakcímmel rendelkezik Németországban és Szlovákiában egyaránt.

A Budai Központi Kerületi Bíróság 2008. március 21-én kelt 16.Bny.433/2008/2. számú végzésével a felperes és öt gyanúsított-társa előzetes letartóztatását elrendelte. A határozat rögzítette, hogy a gyanúsítottakkal szemben fennáll a szökés, elrejtőzés veszélye, ezért jelenlétük a büntetőeljárás cselekményeknél csak előzetes letartóztatásuk elrendelése mellett biztosítható. A szökés, elrejtőzés veszélyét a felperes vonatkozásában az is megerősíti a végzés indokolása értelmében, hogy a nyílttá tett lehallgatási anyagok alapján megállapítható, hogy a felperes halottnak szeretné magát nyilváníttatni oly módon, hogy egy dán vagy svéd kompra felszáll, majd arról a regisztráció szerint nem száll le, így a hatóságok azt fogják megállapítani, hogy beleesett a tengerbe. A BKKB ezt követően a felperes előzetes letartóztatását két ízben, 2008. december 21-éig meghosszabbította, a nyílttá tett lehallgatási anyagok alapján megállapítható szökés és elrejtőzés veszélyére alapítva. Ezt követően a BKKB még öt további alkalommal meghosszabbította a felperes előzetes letartóztatását, ezen végzések indokolása azonban nem tartalmazott a telefonbeszélgetések anyagát rögzítő összefoglaló jelentésre való utalást. A felperes 2008. március 21-étől 2009. április 21-éig előzetes letartóztatásban, azt követően pedig házi őrizetben volt, majd 2009. szeptember 25-ét követően ismételten előzetes letartóztatás alatt állt. A BKKB 2010. január 20-án kelt 17.Bny.103/2010/3. számú végzésével a felperes előzetes letartóztatását óvadék befizetése ellenében megszüntette, egyben házi őrizetét rendelte el.

A Fővárosi Bíróság 2011. január 7-én kelt 24.B.8726/2010/52. számú végzésével a 2009. szeptember 25-e óta ismételten előzetes letartóztatásban lévő felperes előzetes letartóztatását továbbra is fenntartotta. Ezt a végzést a Fővárosi Ítéltábla 2011. február 15-én kelt 2.Bkf.10.139/2011/3. számú végzésével helybenhagyta. Ezen végzés indokolása tartalmazza, hogy a nyomozati iratokban fellelhető rendőri jelentésből kitűnően a felperes a társával folytatott telefonbeszélgetés szerint arra készült, hogy Svédországba, illetve Dániába közlekedő komppal történő utazása kapcsán eltűnik. A PKKB 2010. március 17-én kelt 5.Bny.41.242/2010/2. számú végzésével megállapította, hogy ugyanezen bíróság korábbi végzéseivel engedélyezett titkos információgyűjtés eredménye a büntetőeljárásban bizonyítási eszközként felhasználható. A kérdéses ügyben az alperes a 2010. június 24-én kelt KÜO.6874/2008/215/1. számú vádiratával a felperes ellen vádat emelt bünszervezetben folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt a Fővárosi Törvényszéknél.

A felperes 2011. december 15-én fordult keresettel a bírósághoz.

Módosított keresetében azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a halottá nyilvánítási szándékra vonatkozó személyes adata törlésére, az ítélet nyilvánosságra hozatalának elrendelése mellett. A felperes álláspontja szerint a 2008. február 21-én rögzített telefonlehallgatásra alapítva a nyomozó hatóság azt a hamis állítást rögzítette személyével kapcsolatban, hogy egy módszert próbál kitalálni, amelynek segítségével halottá nyilváníttatja magát. A felperes álláspontja szerint erre a szándékra való hivatkozással az alperes 2008. március 19-étől 2011. július 15-éig személyi szabadságát korlátozó kényszerintézkedés alatt tartotta annak ellenére, hogy nincs olyan okirat vagy más bizonyíték, amely ilyen tartalmú közlést tartalmazna. Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Nem vitatta adatkezelői minőségét, de előadta, hogy a büntetőeljárás során rögzített személyes adatok, ha a törvény kivételt nem tesz, nem törölhetőek. Előadta: folyamatban lévő büntetőügyben a nyomozási bíró és a büntetőbíróság kényszerintézkedések tárgyában hozott határozatainak jogszerűsége polgári peres eljárásban nem vizsgálható felül, ezért a felperes által hivatkozott bűnügyi személyes adat törlésére nincs lehetőség. Hivatkozott arra is, hogy az ügyészség a törvényben meghatározott feladata körében kezeli, illetve az adatkezelésre feljogosított más szervek nyilvántartásából átveszi az eljárás szempontjából lényeges adatokat. Kifejtette: a felperessel szembeni kényszerintézkedések alapos okkal kerültek elrendelésre, mert a felperesnek szándékában állt kivonnia magát az eljárás alól.

Az elsőfokú bíróság a felperes módosított keresetét részben alaposnak találta. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül törölje az összes általa kezelt iratból azt, hogy „... halottá akarta magát nyilváníttatni”. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 30.000 forint perköltséget, valamint megállapította, hogy a le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtette: a törölni kért személyes adat az, hogy a felperes a nyomozati iratokban rögzítettek szerint halottá kívánta magát nyilvánítani. Ezt először a Vám- és Pénzügyőrség Központi Bünyöldözési Parancsnokság Műveleti Osztályának ügyindító összefoglaló jelentése tartalmazta. Ezt követően az alperes a kényszerintézkedés elrendelésére, fenntartására, illetve meghosszabbítására vonatkozó indítványában utalt arra, hogy a felperes ilyen módon kívánja magát kivonni a büntetőeljárás alól (halottá akarja nyilváníttatni magát). Az elsőfokú bíróság az ominózus lehallgatott telefonbeszélgetés tartalmát úgy értékelte, hogy az a beszélgetés ténylegesen nem tartalmazta a felperes által megfogalmazott konkrét szándékot, illetve tervet, illetve saját személyével kapcsolatban nem is hangzott el a felperes részéről, hogy holtta kívánná nyilváníttatni magát. Ehhez képest a lehallgatott beszélgetés tartalmából levont

következtetés volt bűnügyi adatnak minősíthető. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ez a következtetés nem felel meg az Avtv. rendelkezéseinek, mert nem tekinthető a felperesre vonatkozó adatból levont következtetésnek. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása kifejtette: a bűnügyi személyes adat a különleges adat egyik fajtája, ezért kezelésekor fokozottan ügyelni kell a személyes adatok védelmére, így kizárólag a büntetőeljárás lefolytatására, a büntetőeljárással összefüggésben az érintettel kapcsolatba hozható, valamint a büntetett előéletre vonatkozó személyes adatok kezelhetők. Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy a felperes előzetes letartóztatásának elrendeléséről, fenntartásáról, illetve meghosszabbításáról az eljáró bíróságok ezen adat hiányában is dönteni tudtak, így feleslegessé vált az arra vonatkozó bűnügyi adat kezelése, hogy a felperes magát holttá akarta nyilváníttatni, tekintettel arra is, hogy erre vonatkozóan a bizonytalan telefonlehallgatás anyagán túlmenően egyéb adat nem is állt rendelkezésre. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor elutasította a felperesnek az ítélet nyilvánosságra hozatala iránti kérelmét arra hivatkozással, hogy mindennek akkor van helye, amennyiben a jogvitára alapot adó körülmény is megfelelő sajtónyilvánosság előtt zajlott, a perbeli esetben azonban ez a feltétel nem következett be.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. A le nem rótt fellebbezési illetékről úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli. A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (továbbiakban: Avtv.) 2. § 1. pontja, 2. pont b) alpontja és 3. pontja alapján megállapította, hogy a kérdéses adat különleges adatnak minősülő bűnügyi személyes adat. Megállapította azt is, hogy az Avtv. 11. § (1) bekezdés b) pontja alapján az érintett kérheti személyes adatainak helyesbítését, illetve - a jogszabályban elrendelt adatkezelések kivételével - törlését. Rögzítette ugyanakkor azt is, hogy ugyanezen törvény 16. §-a értelmében az érintett jogait korlátozhatja törvény a bűnmegelőzés vagy a bűnüldözés tekintetében, ilyen jogszabálynak minősül a Be. 63. § (3) bekezdése, amely értelmében a büntetőeljárás során rögzített személyes adatok - ha e törvény kivételt nem tesz - nem törölhetők.

A jogerős ítélet indokolása kifejtette: a jelen perben nem bírálható el, hogy az alperes téves vagy szükséges következtetést vont-e le a nyomozás adataiból, mert ennek megállapítására kizárólag a büntetőeljárás rendes és rendkívüli jogorvoslati során van lehetőség. A jogerős ítélet arra a következtetésre jutott, hogy az Avtv. 16. §-ának felhatalmazása alapján a büntetőeljárás törvény 63. § (3) bekezdése kizárja a személyes adatok törlését,

azaz a kért adat törlésére nincs törvényes lehetőség.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Álláspontja szerint a jogerős ítélet az anyagi jogszabályokat tévesen alkalmazta. Kérelmében a felperes kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára történő utasítását. A kérelemben kifejtett álláspontja szerint teljességgel egyértelmű, hogy a kérdéses adat vonatkozásában bűnügyi személyes adatról van szó és az sem vonható kétségbe, hogy ezen adat vonatkozásában az alperes adatkezelőnek minősül. A kérelemben foglaltak szerint az elsőfokú bíróság helytállóan kötelezte az alperest a kérdéses adat törlésére, viszont a jogerős ítélet az anyagi jogszabályokat tévesen értelmezte. A kérelemben a felperes utalt arra, hogy a Be. 63. §-ához fűzött jogalkotói törvény magyarázat (kommentár) kifejezetten visszautal az Avtv. rendelkezéseire azzal, hogy a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló szabályokat az Avtv. tartalmazza. Ebből a kérelem azt a következtetést vonta le, hogy a Be. 63. § (3) bekezdésének alkalmazásánál az Avtv. rendelkezéseit kell figyelembe venni, ez utóbbi törvény egymástól megkülönbözteti a személyes adatot és a bűnügyi személyes adatot. Ehhez képest pedig a Be. hivatkozott bekezdése csupán a büntetőeljárás során rögzített személyes adatok vonatkozásában rendelkezik úgy, hogy azok nem törölhetők, ehhez képest a bűnügyi személyes adatok vonatkozásában ilyen rendelkezést nem tartalmaz.

A felperes a felülvizsgálati szakaszban az eljárás elhúzódása miatti kifogást, illetve az eljáró tanács tagjaival szemben kizárás iránti indítványt terjesztett elő elfogultságra való hivatkozással. A Kúria 2014. június 30-án kelt Pkif.III.24.784/2014/2. számú végzésével a felperes eljárás elhúzódása miatti kifogását elutasította. A Kúria Pkk.V.24.783/2014/2. számú végzésével dr. Baka András, dr. Pataki Árpád és dr. Mészáros Mátyás kizárását megtagadta.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokaira való hivatkozással.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A kizárási indítvány elutasítását követően a Kúria érdemben bírálta el a felülvizsgálati

kérelmet.

Az Avtv. 2. § 1. pontja értelmében a törvény alkalmazása során személyes adat: bármely meghatározott (azonosított vagy azonosítható) természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható az érintettre vonatkozó következtetés. A 2. pont b) alpontja folytán különleges adat a büntügyi személyes adat. A 2. § 3. pontja értelmében büntügyi személyes adat: a büntetőeljárás során vagy azt megelőzően a bűncselekménnyel vagy a büntetőeljárással összefüggésben, a büntetőeljárás lefolytatására, illetőleg a bűncselekmények felderítésére jogosult szerveknél, továbbá a büntetés-végrehajtás szervezeténél keletkezett, az érintettel kapcsolatba hozható, valamint a büntetett előéletre vonatkozó személyes adat. A 11. § (1) bekezdés b) pontja alapján az érintett kérheti a személyes adatainak helyesbítését, illetve - a jogszabályban elrendelt adatkezelések kivételével - törlését (14-16. §). A 16. § kimondja, hogy az érintett jogait a (11-15. §) törvény korlátozhatja, többek között a bűnmegelőzés, vagy a bűnüldözés tekintetében. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 63. § (3) bekezdése szerint a büntetőeljárás során rögzített személyes adatok, ha a törvény kivételt nem tesz, nem törölhetők. A Be. 71. § (3) bekezdése szerint, ha a megkeresés személyes adatok közlésére vonatkozik, az csak annyi és olyan személyes adatra vonatkozhat, amely a megkeresés céljának megvalósításához elengedhetetlenül szükséges. A megkeresésben az adatközlés pontos célját és a kért adatok körét meg kell jelölni. A (4) bekezdés alapján, ha a megkeresés eredményeként olyan személyes adat jut a megkereső tudomására, amely a megkeresés céljával nem függ össze, az adatot törölni kell. A Be. ezen rendelkezése tartalmaz ugyan lehetőséget személyes adat törlésére, ez azonban a jelen esetben nyilvánvalóan nem alkalmazható, hiszen nem megkeresésről és annak eredményéről van szó.

A felperes álláspontja szerint az Avtv. határozott különbséget tesz személyes adat és büntügyi személyes adat között, ezzel szemben a Be. az Avtv-re való visszautalásnál kizárólag „személyes adatról” tesz említést, a büntügyi személyes adatról nem. Az alperes álláspontja szerint a felperes ezen álláspontja alapvetően téves és hibás jogszabály-értelmezésen alapul. Az alperes szerint a jogszabályok helyes értelmezése szerint a büntetőeljárásban, a büntetőeljárással összefüggésben keletkezett (rögzített) adat szükségszerűen büntügyi személyes adat.

A Kúria álláspontja szerint ebben a kérdésben az alperes jogértelmezése a helytálló, mert a Be. 63. § (3) bekezdésében rögzített személyes adat a büntetőeljárás vonatkozásában az Avtv. 2. § 3. pontja szerinti büntügyi személyes adatnak minősül (büntetőeljárás során vagy azt megelőzően a bűncselekménnyel vagy a

büntetőeljárás összefüggésben a büntetőeljárás lefolytatására, illetőleg a bűncselekmények felderítésére jogosult szerveknél, továbbá büntetés-végrehajtás szervezeténél keletkezett az érintettel kapcsolatba hozható, valamint a büntetett előéletre vonatkozó személyes adat). Ettől eltérő értelmezés esetén maga a jogszabályi rendelkezés teljes mértékben kiüresedne, hiszen a büntetőeljárás során rögzített adat valóban szükségszerűen bűnügyi személyes adatnak tekintendő. Ehhez képest az is egyértelműen megállapítható volt, hogy a Be. 63. § (3) bekezdésének rendelkezése összhangban áll az Avtv. 16. §-ának rendelkezésével, a törlés iránti igény esetében lehetséges korlátozással. Mindehhez képest az is egyértelműen megállapítható, hogy a felperes által törölni kért adat törlését jogszabályi rendelkezés - amelyre az Avtv. 16. §-a ad felhatalmazást - egyértelműen kizárja. Ehhez képest a jogerős ítélet a jogszabályokkal teljes mértékben összhangban utasította el a felperes keresetét.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. Az alperes oldalán perköltség nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett. A felperes költségmentessége folytán a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket - amelynek mértéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján került megállapításra - a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. november 26.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád  
s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.  
bíró

A kiadmány hitelül:

AM

írnok